

ISBN: 978-975-2482-72-2

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 43

Edebiyat / İnceleme



Dizi Editörü

Bilal Kemikli

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Haziran 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Seyyid Nesimî



YUSUF YILDIRIM

KETEBE

Yusuf Yıldırım

Yusuf Yıldırım, 1980 yılında Şanlıurfa’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Şanlıurfa’da tamamladı. 2002 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. Aynı yıl Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı’ndan başladığı lisansüstü eğitimini 2005 yılında tamamladı. 2005-2009 yılları arasında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri olarak çalıştı. 2009 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı’nda başladığı doktora eğitimini hazırladığı “Osman Şems Efendi, Hayatı, Eserleri ve Dîvânı (Metin-İnceleme-Tahlil)” başlıklı tezle 2013 yılında tamamladı. Ocak 2014 yılında Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde yardımcı doçent kadrosuna atandı. Aynı üniversitesinde halen doçent ünvanıyla çalışmaktadır. Evli ve bir kız çocuk babasıdır.

İçindekiler

Önsöz.....7

Seyyid Nesimî Hayatı ve Eserleri

Hayatı 11

Hurufîliğe Dair 13

Vefatı 15

Eserleri

Türkçe Divan..... 16

Farsça Divan 16

Arapça Divan..... 17

Mukaddimetü'l-Hakâyık..... 17

Şiirlerinden Seçmeler

Birlik Denizi 21

Merhaba 28

Günlük 29

Aşksız Can 31

Bela Yolunda Sabır 32

Aşk Yolu 34

Ey Nazı Çok 36

Dilberin Didarı 38

Can Feda..... 40

Gel 41

Can Bahçesi..... 42

Dünyadan Sefer..... 44

Eyleme 46

Ey Sevgili..... 48

Lebin Müştakı 50

Cevherî Olmak 52

Elhamdülillah	54
Reva mıdır?	56
Gevher-i Yekdane	58
Sevda Meyi	60
Büryan Eyledi	62
Gönül Arzusu	64
Gönül Şehri	66
Gerek	68
Etme	70
Herşeyim	72
Diler Gönlüm	74
Suret-i Rahman	76
N'eylerim	78
Murdar Dünya	79
Gönül Viranesi	80
Sığmazam	82
Gelmişem	86
Yıkma Gönlün Kimsenin	88
Kimin Var	90
Gizlidir	92
Visalini Dileyen	94
Gönül Verme	96
Gel Ahir	98
Yanaram Aşkından	100
Senin Gibi	102
Gel Ey Dilber	106
Sen Bana Yar Ol	108
Gerekmez	110
Kadrini Bilmez	112
Olmadan Henüz	114
Son Söz	
Nesimî'yi Anlamak	119
Kaynakça	127

Önsöz

Nesimî yalnızca Türk edebiyatı tarihinin değil, İslam düşünce tarihinin de renkli ve kayda değer simalarından biridir. Nesimî, tasavvufun vahdet-i vücud anlayışı ile Huruffiliği bir potada eriterek coşkun ve etkileyici üslubuyla bunu geniş halka kitlelerine ulaştırmış bir mütefekkidir. Huruffiliğin kurucusu Fazlullah Hurufî ile tanışması hayatının önemli dönüm noktasıdır. Ondan devraldığı fikirleri hayatının sonuna kadar geri adım atmadan korkusuz bir şekilde savunan Nesimî, dönemin bazı alimlerinin verdiği fetvayla ateşli ve tahrik edici sözleri yüzünden dramatik bir sonla cezalandırılmıştır. Aykırı düşüncelerinden çok, kamu vicdanını yaralayan bu acı hadisenin tesiriyle o, bazılarınca şehitlik zirvesinin fatihi olarak görülmüş ve adı ebediyete kadar ölümsüzleşen isimler arasına girmiştir.

Klasik edebiyatın en güçlü şairlerinden birisi olan Nesimî, çağları aşan mesajıyla bütün insanlığı kucaklarken üslubuyla da yaşadığı dönemden günümüze değin birçok şairi etkisi altına almış bir sufi şairdir. Sözün büyümesine inandığından olsa gerek fikirlerini şiir diliyle ifade eden Nesimî, Türk tasavvuf edebiyatının da merkez isimlerinden biri olarak adı zamana ve mekana sığmayan bir gönül eridir. O, Anadolu’da daha önce Yunus Emre, Aşık Paşa gibi şairlerin öncülük ettiği Türkçe şiir yazma geleneğine, büyük bir yekün tutan şiirleriyle devamlılık sağlayan müstesna bir isimdir. Gerçi Türkçenin yanında Farsça ve Arapçaya da bu dillerde şiir yazacak kadar hakimdir; eskilerin ifadesiyle “elsine-i selaseye” (üç dile) sahip bir şairdir.

Doğu Anadolu'nun büyük bir kısmını hakimiyeti altına alan Timur'la, Anadolu'da siyasi birliği sağlamak için bir yandan da beyliklerle uğraşan Osmanlı Devleti arasındaki iktidar mücadelesine denk gelen bulanımlı bir dönemde Nesimî, siyasetten uzak durmuş, yalnızca inandığı fikirleri insanlara aktarmak istemiştir. Öyle ki sultanlar şehirler fethetmek emeliyle kılıca sarılırken o, halkın gönlünü fethetmek için eline kalem almış, bugün hâlâ büyük bir hayranlıkla okuduğumuz benzersiz şiirlerini, inandığı fikir tohumlarını gönüllere saçmak için yazmıştır. Siyasi çekişmelerden bunalan ve bu yüzden soluğu tasavvufta arayan Anadolu insanına bu arzu ile başvuran Nesimî, burada aykırı görüşlerinden dolayı yeterince ilgi görme- se de taşkın sözlerindeki samimiyet ve özellikle Halep'te başına gelen feci akibetten dolayı kimliği etrafında oluşturulan menkıbelerin kahramanı haline getirilmiştir.

Bu küçük çalışma, tarihi ve kültürel zenginliğin önemli isimlerinin öne çıkarıldığı "Türkçeyi Kuranlar" projesi dahilinde hazırlanmıştır. Bu bakımdan Nesimî'nin, özellikle genç kuşaklar tarafından tanınması dışında bir gaye taşımamaktadır. Eserde elden geldiğince akademik dilin sınırları zorlanmış, Nesimî'nin çağdaş insanı da kuşatan şiirlerinde geçen, fakat modern insanın kendisine yabancılaştırdığı kelimeler dipnotlarda belirtilerek şiirin muhtevasına uygun olacak şekilde güncellenmiştir. Böyle önemli bir projeyi hayata geçirerek gençlerin kültürel değerleriyle buluşmasını sağlayan Ketebe Yayınları'nın değerli çalışanlarına teşekkürü bir borç biliyorum. Ama asıl minnettar olduğum isim, bu hayırlı projeden şahsımı haberdar ederek katkı vermeme sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Bilal Kemikli'dir.

Eskilerin tabiriyle; gayret bizden, tevfik Allah'tan...

Yusuf Yıldırım

Sivas, 2018

Seyyid Nesimî



Hayatı ve Eserleri